

DUURZAAMHEID & NATUUR

DEMONSTRATIE Een nieuwe beweging in Nederland roept opa's en oma's op om samen te demonstreren tegen klimaatverandering. Bezorgde grootouders die de straat op gaan, zijn internationaal een groeiend fenomeen.

tekst Jenda Terpstra

De 'grootouders voor het klimaat' demonstreren twee keer per maand op Het Plein in Den Haag. FOTO INGE VAN MILL

Opa en oma als klimatactivist

Uit alle hoeken van het land zijn ze naar Den Haag gereisd: opa's en oma's die zich zorgen maken om de opwarming van de aarde. Sinds 1 december staan ze iedere eerste en derde donderdag van de maand op Het Plein in Den Haag, pal voor de Tweede Kamer. Wat ze willen? De politiek laten zien dat het menens is. De 'grootouders voor het klimaat' zien als niemand anders hoe het klimaat in vijftig jaar is veranderd. Tijd voor actie, vinden ze.

Op Het Plein in Den Haag staan zo'n twintig ouderen, schouder aan schouder, in een lange rij. Met dikke winterjassen aan trotseren ze de kou. Ieder draagt een houten poppetje, de 'kleinkinderen', met letters erop die samen 'grootouders voor klimaat' vormen. De opkomst is iets minder dan de vorige keer. Maar ze gaan door. "Tot de verkiezingen in maart, misschien langer", zegt initiatiefnemer Lucas de Groot (64) uit Renesse.

De Groot runde lang een kuuroord op Schouwen-Duiveland. Na de geboorte van zijn eerste kleinkind, drie jaar geleden, drong de urgentie van klimaatverandering door. "Wij hebben zitten slapen. De politiek heeft zitten slapen. Straks is de gasbel op en hebben onze kleinkinderen niks. Wij zijn grootverbruikers geweest. Eigenlijk staan we hier uit een collectief schuldgevoel. Net als de 'dwaze moeders' in Argentinië wil ik als opa de politiek bij de les houden. Klimaat moet een politieke topprioriteit worden."

Prominente leden

De grootouders voor het klimaat worden gesteund door milieuorganisatie Urgenda en krijgen steeds meer aanhang, ook van prominente opa's en oma's. Onder hen schrijver Jan Terlouw, Joos Ockels – weduwe van ruimtevaarder

Wubbo Ockels – en oud-politici Job Cohen, Ruud Lubbers en Jacqueline Cramer. Vandaag zijn de prominente leden er niet bij. Ook Kamerleden zijn nergens te bekennen: de opa's en oma's waren vergeten dat het reces was. "Je leert gaandeweg", zegt De Groot lachend. Op de vorige bijeenkomst werden ze weggestuurd door de politie omdat ze niet de goede papieren hadden voor de demonstratie.

Eén van de trouwe demonstranten is oma Irma Gommers (72) uit Boxtel. "Grootouders hebben een verantwoordelijkheid. Naast fietsen, wandelen, borrelen en brunchen moeten

'Wij zijn grootverbruikers geweest. Eigenlijk staan we hier uit een collectief schuldgevoel.'

we tijd investeren in bewust leven." Juist opa's en oma's moeten het goede voorbeeld geven, vindt ze. "Eet af en toe vlees, maar niet elke dag. Denk aan de wereld van jouw kleinkinderen. Verbruik niet alle schatten van de aarde." Niet alle grootouders hoeven elke maand naar Den Haag. "Laat je gezicht één keer zien, dat is al genoeg."

Bezorgde grootouders die de straat op gaan zijn internationaal een groeiend fenomeen. In Zwitserland spanden oudere dames, de 'Klimasenioren', eind vorig jaar een rechtszaak aan tegen de Zwitserse staat, omdat zij vinden dat die te weinig doet tegen klimaatverandering. In Australië strijden de 'knitting nannas' tegen gas. In Zweden zijn er de 'grijze panter'

en ook in Canada, Frankrijk, België en Noorwegen zijn inmiddels netwerken van grootouders actief. Elk land heeft zijn eigen beweging en ze inspireren elkaar.

Zo waaide het idee voor de Nederlandse klimaatgrootouders over vanuit Noorwegen. Een aantal grootouders liep in 2015 mee met Urgenda naar Parijs, waar het nieuwe klimaatakkoord getekend werd. Ze hoorden daar over de klimaatgrootouders in Noorwegen, de 'Besteforeldres klimaatsjon', en besloten hun voorbeeld te volgen.

De Noorse Initiatiefnemer Halfdan Wiik is blij met het nieuws dat ook Nederlandse grootouders in actie komen. "Wij begonnen met een klein clubje in 2006. Inmiddels zijn we een burgerbeweging met 1500 leden", zegt hij aan de telefoon vanuit het Noorse Bergen. Elke maand staan de opa's en oma's voor het parlement in Oslo. "Demonstrerende grootouders zijn populair op straat. Jongeren vinden ons cool", zegt de 70-jarige Wiik lachend.

Bij de les houden

Hij is opa van twee kleinkinderen en is al langer milieuactivist. "Klimaatverandering vraagt aandacht op wereldniveau. Maar dat mag opa's en oma's er niet van weerhouden zelf iets te doen. Als individuen iets veranderen, kan er politiek veel gebeuren. Dat weet onze generatie nog uit de jaren '60 en '70. Laten we ons nogmaals positief inzetten, voor onze kleinkinderen."

Of de beweging in Nederland zo groot wordt als in Noorwegen is nog de vraag. Voor initiator Lucas de Groot is dat niet het doel. "Zolang we de politiek maar bij de les houden." De demonstraties zijn wellicht slechts een druppel op een gloeiende plaat. "Maar je moet ergens beginnen. Stapje voor stapje kom je ergens", zegt hij. Of zoals deelnemer 'oma Ted' op de website van de grootouders voor het klimaat schrijft: "Elke dag een steekje, is een hemdsmouw in een jaar."

NATUURDAGBOEK
dinsdag 17 januari

De eksters nestelen

Hoewel koning winter zijn vorstigheid serieus begint te nemen, lijkt dat de eksters niet te deren. Vanuit mijn raam zie ik een grote, kale berk. Zijn stam blinkt wit in de winterzon en steekt fel af tegen donkergrijze wolken. Sneeuw! De eksters hippen achter elkaar aan door de kruin en ik kan niet goed zien of er op één plek wat meer berketwijggies groeien of dat ze al een begin maken met een nest.

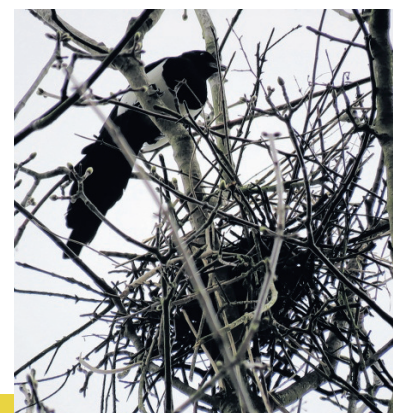
Eksters worden weggehoond als moorddadige, gemene en brutale pestkoppes en bestreden met woest armgezwai, hagelgeweren en zelfs vuurbuksen. Niet voor niets zijn die brutaal geachte vogels schuw. Eksters zijn kraaiachtigen en kraaiachtigen hebben mensen beter door dan de meeste vogels. Misschien begrijpen eksters mensen wel beter dan mensen eksters. Misschien kunnen mensen ze daarom niet uitstaan.

Eksters zijn meesters in het vinden van eten. Ze zijn niet kieskeurig, ze eten wat de pot schaft. Vlees, vis, kaas, brood en fruit: alles gaat erin, levend of dood. Een ekster is minstens zo bedreven in het opsnoeren van merelnesten als een kat. Vinden wij mensen het zielig dat een ekster een merelkuiken doodt, zelf maken wij miljoenen gele donskuikentjes van kippen dood om onze katten te voeren. Als onze katten een merelkuiken doodmaken, vinden wij dat de natuur, maar als een ekster het doet, vinden wij het gemeen. Terwijl een ekster heel wat natuurlijker is dan een huiskat.

Als u eksters verafschuwt, beziet u ze misschien te ongenueanceerd zwart-wit. Het zwart van hun zwart-witte veren glanst staalblauw. Tel daarbij hun lange staart en eksters moeten toch bekoering oproepen. Of zou haat verblinden? Kijk dan eens hoe zorgzaam ze hun nest bouwen. Een halve meter hoog, met een zij-ingang. Daarin voeden ze straks hun eigen kuikentjes op. Met het voer dat u voor de merels strooit.

Ah, daar vliegt een ekster langs met een tak in de snavel. Op naar de berk, op naar het nest in aanbouw.

Koos Dijksterhuis

Ekster bij nest in aanbouw.
FOTO KOOS DIJKSTERHUIS